

Aart Bergwerff & Wishful Singing

Canto Ostinato Immersive

Het beroemde
werk van
Simeon ten Holt
in een unieke
ruimtelijke setting

Tickets & informatie
www.wishfulsinging.nl

WISHFUL
SINGING

Uitvoerenden

Aart Bergwerff – orgel

Wishful Singing

Anne-Christine Wemekamp – sopraan 1

Maria Goetze – sopraan 2

Tal Shasha – mezzosopraan

Stella Brügger – alt 1

Marjolein Stots – alt 2

Vaste remplaçanten:

Catelijan van Berkel

Nicky de Bie

Bobbie Blommesteijn

Beste bezoeker,

Welkom bij de Canto! Of je nu ontspannen op een bank of stoel zit of liggend op je eigen matje de muziek beleeft, er staat je een bijzondere muzikale ervaring te wachten.

Tijdens dit concert bewegen de zangeressen van Wishful Singing zich door de ruimte. Samen met de diepe klank van het orgel en de indrukwekkende akoestiek van de kerken waar we zingen, zorgt dit voor een onvergetelijke concert-beleving die je uitnodigt om tot rust te komen. Misschien wil je deze *immersive* ervaring nog verder verdiepen door te gaan liggen en/of een slaapmasker op te zetten, zodat je je helemaal aan de klanken van het

orgel en de stemmen over kunt geven.

De *Canto Ostinato* staat in het teken van tijdloosheid. Als het begrip 'tijd' verdwijnt en we herhalen de patronen, dan blijft er alleen ruimte over – voor je eigen gedachten en gevoelens, voor het moment, maar ook voor de mensen om je heen.

We hopen dat je geniet van deze uitvoering en dat de muziek je helpt om de tijd even stil te laten staan.

We wensen je een fijn concert!

Wishful Singing (Anne-Christine, Maria, Marjolein, Stella & Tal) & Aart Bergwerff

Over de Canto Ostinato

Canto Ostinato Immersive

De Canto Ostinato is een ritueel. Het geliefde werk heeft zich onlosmakelijk verbonden aan ons muzikale landschap, zoals eerder de *Matthäus Passion* van Bach. Er is ook een groot verschil. Deze muziek verwijst niet naar een geloofs-richting, kent geen verhaal, laat staan een vastomlijnde speelduur of bezetting. De 'Canto' is losgezongen van al die typisch Hollandse zuilen. Hij beweegt zich vrij door onze kalender, los van paas- of kerstdagen, Holi Phagwa, Suikerfeest, Chanoeka, Sint-Maarten, Ramadan of Loofhuttenfeest. De Canto is voor iedereen en voor alle dagen van het jaar! Zie hier een gloednieuwe bewerking van Aart Bergwerff. Hij brengt de Canto van Simeon ten Holt naar de ruime akoestiek van kerken. Onder gewelven mengen zich orgelklanken met de stralende stemmen van de vijf vrouwen van Wishful Singing. Ze dompelen je onder in een warm bad van louterende klanken.

Vocalen

Vocaal werk is schaars in het oeuvre van Simeon ten Holt en wijkt in structuur en intentie meestal radicaal af van de Canto. Neem *Bi-Ba-Bo* voor (professioneel) vocaal kwartet met microfoons uit 1980. Een enerverende rollercoaster van

Sprechstimme, bebop en dada. Of neem ..A / .TA-LON/. In typische jaren zestig spelling vraagt de componist daarin om een 'ratelkonsonant' op de R, 'kontinu, zich bewegend van achtertong naar tongpunt en terug'. Spraakklanken als 'bgûúr goeb'toe' en 'dam-noek, dûlmú pass', voor mezzosopraan en 36 spelende en pratende instrumentalisten zijn in dit werk uit de tijd van studentenoproer en Praagse Lente, nog streng geordend volgens de principes van het serialisme. Mozaïsche wetten voor de nieuwe naoorlogse muziek, die tijdens de *Ferienkurse für neue Musik* door collega's werden ontvangen in jachtslot Kranichstein bij Darmstadt, uit handen van de toenmalige goden van het nieuwe componeren. Noem het een soort van Schönberg 4.0. Ten Holt had Abraham al gezien eer hij de ketens van dat 'serialisme' definitief van zich afworp. Hij was zich bewust van het louterend effect van deze omweg. 'Creativiteit gaat altijd gepaard met onteigening', stelde hij vast, 'dat wil zeggen met de herziening van alle waarden en gewoonten die zich tot dat ogenblik als zaligmakend hebben laten gelden'. Een rechtstreekse verwijzing naar al die zogenaamd 'democratische' maar o zo dwingende dogma's in het wat wereldvreemde componisten-

wereldje. Die dogma's combineerden de belofte van een volledige breuk met het verleden met de roep om uitgesproken politiek engagement en revolutionaire actie. In parken, op festivals en in steden omarmden studenten intussen gelukzalig elkaar én de tonaliteit met liedjes als *Yesterday* en *Hey Jude*.

Een landschap in transitie

In het Hilton Hotel kropen Yoko Ono en John Lennon – op huwelijksreis in Amsterdam – maart 1969 gezellig bij elkaar in bed uit protest tegen de Vietnam-oorlog, gestoken in stralend pacifistisch witte pyjama's: *Hair Peace. Bed Peace*. Tien jaar na hun *Bed-Ins* droegen drie piano's en een 'elektronisch' orgel op 25 april 1979 de première van *Canto Ostinato* in de Ruïnekerk van Bergen, het Noord-Hollandse kunstenaarsdorp. Weidse uitzichten en verre horizons vind je er op fietsafstand van de dorpskern vanaf hoge duinen en heuvels. Je proeft er de zilte zee op je tong in het aanzicht van branding en vloedlijn. Kwallen drukken er hun transparante stempel op het zand. Geplooid en verstoven door water en wind biedt de omgeving van Bergen een veranderlijk landschap, constant in transitie. Ten Holt is er geboren, getogen, soms vandaan gegaan, altijd naar teruggekeerd en uiteindelijk gebleven.

Muziek als sociaal proces

De partituur van *Canto Ostinato* biedt een blauwdruk voor een sociaal proces tussen musici en luisteraars. *Koorprojekt 75* loopt hier al enigszins op vooruit, als 'uitgangspunt voor een werkproces' voor '3 koorgroepen, 4 spreekstemmen en elektronika'. Een tekst daarvoor, gebruikt tijdens de première in 1976 in de die tijd kenmerkende hippie-spelling, bevat wijsheden die nog steeds actueel zijn zoals: 'Ons recht bevordert voorrecht en sanktioniert onrecht!'. Ten Holts sociale kant manifesteert zich in regels als: 'De muziek, zoals kunst in het algemeen, geeft uitdrukking aan menselijke verhoudingen die maatschappelijk zijn bepaald.' In deze procesmuziek voor menselijke stemmen uit 1975 krijgen de deelnemers al een grote vrijheid in het kiezen van 'vokaliseren' en roept Simeon ze op vooral te streven 'naar een zo groot mogelijke verzadiging en sensualiteit van de klank.' Al beoogt *Koorprojekt 75* de productie van een 'amorfe klankmassa', waarin zich 'melodische profielen' verschuilen die 'geaksentueerd kunnen worden', de hierboven genoemde dogma's van zijn collega's had Ten Holt hier al achter zich gelaten.

Keerpunt Canto

Een jaar later, in 1976, begon hij aan *Canto Ostinato*. Het werkproces werd voortgezet tot de première in 1979. Elke episode vraagt van de

uitvoerenden elkaars spel opnieuw in balans te brengen met elkaar en hun omgeving. Het naar elkaar luisteren, de interactie, daar gaat het om. 'Als je niet meebeweegt met je omgeving, dan gaat het fout', zegt Colette Noël-ten Holt. Zelf hoorde ze haar eerste Canto bij toeval op televisie. Het was alsof iets uit een ver verleden haar toeriep: 'Hé, word jij eens wakker!' Vijf jaar later, eind jaren tachtig, bracht ze een bezoek aan Bergen. Ze trof er de componist zelf, wederom bij toeval. Zij werd zijn licht, zijn grote liefde, sinds 2012 is Colette Noël zijn weduwe en beschermvrouwe van zijn muziek.

Onthaasting

De Canto kent geen vastomlijnd kader, het is een recept voor creatie.

Wordt het bereid waar het recept om vraagt, dan is elke uitvoering uniek. Op verschillende manieren brengen de musici herhalingspatronen tot stand. De uitvoerenden genieten daarbij een hoge mate van vrijheid. Met hun herhalingen 'vullen' ze als het ware het muzikale object met een eigen leven. Al die herhalingsmodules helpen het muzikale object zijn eigen weg te vinden. Ze vormen een bad van lichtstralen waarin het in de tijd kantelend object zijn meest stralende positie kan vinden. Tijd wordt de ruimte waarin het muzikale object drijft en waarin het object zijn onafhankelijkheid vindt. Uitvoerders en luisteraars genieten de vrijheid elk hun eigen standpunt in te nemen ten opzichte van het object. Het lijkt wel

een kubistisch schilderij! Immers, daarin worden de beschouwer door Braque of Picasso ook verschillende aanzichten, standpunten en perspectieven tegelijk aangeboden. Prikkelend kubisme ons tot reflectie op hoe we kijken, Canto maakt ons ervan bewust hoe we luisteren. Geef je over aan deze muziek en de tijd zal al luisterend oplossen. Beleef de onthaasting.

Metafoor

Je kunt het abstract vinden, je kunt er ook een metafoor in zien voor de positie van de mens in onze tijd. Als we ons duurzaam willen blijven verhouden tot milieu, klimaat en de ander vergt dat aanpassingsvermogen en een flexibele steevast oplettende houding. Alleen zo sluit je een duurzaam sociaal contract met je biotoop in het volle bewustzijn van je eigen kwetsbaarheid en de grenzeloosheid van atmosfeer, zeespiegel en migratiebewegingen. Doe je dat niet, doen wij mensen dat niet, dan gaat het fout, om met Colette Noël-ten Holt te spreken. Maatschappelijke en sociale problemen hebben Ten Holt altijd geboeid. 'Het betrokken zijn met mensen op deze wereld, in mijn werk is dat sterk aan de orde.'

Het Huis Met De Vijf Pilaren

Vijf pilaren stutten de luifel boven mij. Ik kijk uit op de Ruïnekerk, drankje in de hand, comfortabel gezeten op een gevlochten rieten stoel. Het is begin augustus 2021. Aan het

dorpsplein van het kleine Noord-Hollandse kunstenaarsdorp Bergen is het nog goed toeven in café-restaurant 'Het Huis Met De Pilaren' aan de Raadhuisstraat. Dichter Adriaan Roland Holst was er kind aan huis, of liever gezegd prins. Chansonier Jacques Brel gaf er 30 mei 1964 een legendarisch optreden en een portret van Simeon ten Holt siert de fotogalerij met legendarische gasten. Zijn stamkroeg is hem niet vergeten. 'Mijn bestaan is het laten ontstaan van noten, daar ben ik aan onderworpen en daar ben ik toch vrij consequent en streng in', zei Ten Holt in een radio-interview voor de VPRO uit mei 1998. Hij veroorlooft zich weinig en als het componeren niet wil vlotten? 'Dan ga ik niet op vakantie, of de kroeg in om me eens lekker te bezatten en de melancholie te verdrijven. Dan bewaak ik m'n huis.'

© Huib Ramaer, november 2021

CANTO OSTINATO
voor foetsinstrumenten
1976 - 1979

simeon ten holt

(♩ = 60)

pp

staccato, non legato, legato con ped. senza ped.

staccato, legato, non legato

Steun Wishful Singing

Wij kunnen onze artistieke dromen en ambities niet verwezenlijken zonder de onmisbare financiële steun van ons publiek. U kunt ons vandaag helpen om onze projecten verder te laten groeien door het doen van een donatie. Met de bijgaande QR-code kunt u direct een bijdrage doen, klein of groot. Of gebruik de volgende link: wishfulsinging.nl/steun-ons

Scan & steun ons!

Wishful Fifty

Ook kunt u ervoor kiezen Wishful Singing te steunen door structureel (minimaal vijf jaar) minimaal € 500,- per jaar bij te dragen. Dankzij de Geefwet is op deze wijze periodiek schenken fiscaal extra aantrekkelijk. De leden van Wishful Fifty staan dichtbij het ensemble en genieten verschillende privileges, waaronder een aantal vrijkaarten voor concerten.

Neem contact met ons op via wishful50@wishfulsinging.nl als u interesse heeft of als u er (vrijblijvend) meer over wilt weten.

Gregorian Treasures Online Course

Afgelopen jaar hebben we onze Engelstalige cursus Gregorian Treasures gelanceerd – inmiddels ook beschikbaar met Nederlandse ondertiteling! In deze prachtige online cursus, die we in samenwerking met de VOCES8 Scholars hebben gemaakt, leer je het gregoriaans te lezen, te zingen en te voelen.

Om de cursus (à € 29,95) aan te schaffen, ga je naar gregoriantreasures.com.

Of scan de QR-code!

ONLINE
Gregorian
Treasures
COURSE

Wishful Singing

Wishful Singing is een vocaal ensemble van vijf vrouwen, die hun publiek onderdompelen in betoverende muziek die je zelden hoort. Als luisteraar word je onderdeel van iets groters: met hun unieke klank, samenspel en bijzondere samenwerkingen nemen ze je mee voorbij het alledaagse, naar muziek die een andere wereld oproept en nog lang blijft resoneren.

Het ensemble staat bekend om haar loepzuivere zang en een uitzonderlijke beheersing van een breed repertoire, met een bijzondere rol voor het gregoriaans. Programma's waarin deze muziek centraal staat, zoals het middeleeuwse Lied van de Sibylle en In Mysterium, tonen hun vermogen om eeuwenoude muziek echt binnen te laten komen bij een hedendaags publiek. Producties van Wishful Singing rondom het gregoriaans trekken al jaren volle zalen en bereikten tienduizenden mensen, zowel live als online.

Wat Wishful Singing onderscheidt, is de manier waarop zij de traditionele concertvorm openbreekt. Door de vierde wand los te laten en het publiek onderdeel te maken van de ervaring, ontstaat er een intense betrokkenheid. De intieme omvang van het ensemble laat het publiek de kwetsbaarheid en tegelijkertijd de kracht van de menselijke stem ervaren. Met een bezielde,

menselijke benadering en aandacht voor de context van het concert – van online extra's tot nagesprek – zorgt Wishful Singing ervoor dat de ervaring niet stopt bij het applaus, maar nog lang doorwerkt.

Concerten van Wishful Singing worden consequent hoog gewaardeerd door publiek en pers. Deze waardering blijft ook uit de regelmatige aanwezigheid van het ensemble in de media en uitnodigingen door toonaangevende festivals en podia.

Wishful Singing werkt samen met nationaal en internationaal gewaardeerde makers en denkers als Herman Finkers, Nicolien Mizze, VOCES8 Scholars, Amsterdams Andalusisch Orkest, Ola Gjeilo en Stine Jensen.

Daarnaast initieert Wishful Singing nieuw repertoire dat specifiek geschreven is voor de kracht en klank van een vrouwelijk vocaal ensemble. In samenwerking met jonge makers, componisten en tekstdschrijvers ontstaat ruimte voor verhalen, klanken en nieuwe perspectieven die nog ontbreken.

Wishful Singing maakt concerten die raken, verbinden en blijven doorwerken.

Aart Bergwerff

Aart Bergwerff is een gedreven en veelzijdig musicus. Hij houdt van spannende en avontuurlijke programmering. Aart heeft enerzijds een passie voor het klassieke repertoire en zoekt anderzijds graag naar nieuwe wegen en vormen in de orgelcultuur. Zo werkte hij regelmatig samen met videokunstenaar Jaap Drupsteen. Met de Turkse derwis-danser Kadir Sonuk maakte hij de voorstelling 'East meets West', op muziek van *Canto Ostinato* van Simeon ten Holt. Een ander voorbeeld is de productie *Mi Corazón*, waarin orgel en tangodans elkaar ontmoeten. Voor Wishful Singing maakte hij een nieuw arrangement van *Canto Ostinato*, waarin orgelklanken zich mengen met de stralende stemmen van de vijf vrouwen van Wishful Singing. En met trompettist Eric Vloeimans bracht hij onlangs weer een nieuwe versie van *Canto Ostinato* uit.

Helderheid, transparantie, klankkleur en timing kenmerken het musiceren van Aart. Verder is hij een begenadigd verteller, hij bezit de gave om beeldend over muziek te spreken.

Aart is sinds 2012 organist van de Grote of Onze-Lieve-Vrouwe-Kerk te Breda. Als concert-organist treedt hij veelvuldig op tijdens concerten en festivals in binnen- en buitenland. Als docent is Aart verbonden aan het Rotterdams Conser-vatorium,

onderdeel van Codarts, Hogeschool voor de Kunsten. Daar is hij sinds 1994 hoofdvakdocent orgel en arrangeren. Als organist is hij vaak te gast bij het Rotterdams Philharmonisch Orkest, de Philharmonie Zuid-Nederland en de Bamberger Symphoniker.

Aart Bergwerff studeerde orgel, koordirectie en kerkmuziek aan het Rotterdams Conservatorium. Aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag studeerde hij improvisatie bij Bert Matter. Hij vervolgde zijn orgelstudie in Parijs bij Marie-Claire Alain en in Noord-Duitsland bij Harald Vogel. Zijn studie in Parijs sloot hij af met het behalen van de Prix de Virtuosité. In 2003 werd hij onderscheiden met de zilveren medaille van de Société Académique 'Arts, Sciences et Lettres' vanwege zijn verdiensten voor de Franse orgelcultuur.

Zijn laatste album met de zes triosonates van J.S. Bach werd in 2025 onderscheiden met de prestigieuze Preis der Deutschen Schallplattenkritik.

aartbergwerff.nl

Toegankelijkheid

Bij onze concerten vinden we het belangrijk dat iedereen zich welkom voelt en zichzelf kan zijn. We zetten daarom stappen om onze concerten zoveel mogelijk voor iedereen toegankelijk te maken. We houden rekening met de rolstoeltoegankelijkheid van onze zalen, zorgen voor digitale programmaboekjes voor mensen met een visuele beperking en richten waar mogelijk een prikkelarme ruimte in voor mensen die daar behoefte aan hebben voor en na afloop van het concert. Heb je feedback, tips of suggesties op dit terrein voor ons? Stuur een mail naar info@wishfulsinging.nl.

Hidden Disabilities Sunflower

Sommige handicaps, aandoeningen of chronische ziekten zijn voor anderen niet meteen duidelijk. Voor mensen die in deze doelgroep vallen, is de Hidden Disabilities Sunflower ontworpen, een keycord of button die mensen kunnen dragen om aan te geven dat zij misschien extra hulp, begrip of tijd nodig hebben.

Wishful Singing is aangesloten bij de Hidden Disabilities Sunflower. Je kunt altijd een van onze medewerkers aanspreken, zodat we je waar nodig kunnen ondersteunen tijdens je concertbezoek.

hdsunflower.com/nl

Met dank aan

Het werk van Wishful Singing wordt mede mogelijk gemaakt door het Fonds Podiumkunsten, Gemeente Utrecht en de schenkers van Wishful Fifty.

FONDS
PODIUM
KUNSTEN
PERFORMING
ARTS FUND NL

wishfulfifty

*Wishful Singing is een culturele ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling).
Giften aan het ensemble zijn daarom fiscaal aftrekbaar.*

Colofon

Stichting Wishful Singing

info@wishfulsinging.nl
wishfulsinging.nl

Artistiek directeur Wishful Singing

Anne-Christine Wemekamp

Algemeen directeur Wishful Singing

Marjolein Stots

Acquisitie en boekingen

Jacqueline La Rooy

Financieel manager

Merel Dercksen a.i.

Productie

Anne van Huet Lindeman
Erik Laarman

Marketing, communicatie en pr

Guy Kessels
Stella Brügger
Peter Powell
Esmee Soetekouw

Fondsenwerving

Sabrina Carelse

Contextprogrammering jongeren

Polo Derks

Administratie

Erik Laarman

Fotografie

Anne Claire de Breij
Henry Faber
Ward Mevis
Emil Matveev

Grafische vormgeving

Carrie Zwarts

Trailer

Bowie Verschuuren

Programmaboekje

Irene Doolaard
Maria Goetze

Vrijwilliger cd-verkoop

Inge van den Tol

Raad van Toezicht

Wieneke Jansen
Gertien Smits
Gertjan Nederbragt
Mattijs van de Woerd

BLIJF OP DE HOOGTE!

Ga naar onze website **wishfulsinging.nl** voor de meest actuele concertagenda. Hier kun je je ook inschrijven voor onze nieuwsbrief, zodat je altijd als eerste op de hoogte bent van onze activiteiten.

Volg ons op

Scan de QR-code om je direct in te schrijven voor onze nieuwsbrief!

